

AZ ORSZÁGOS TALÁLMÁNYI HIVATAL ÉS A MŰSZAKI PROPAGANDA

Tokár Péter

Második öt éves tervünk célkitűzéseinek megvalósításánál igen fontos feladatok elvégzése vár az ujitók és feltalálók széleskörű mozgalmára. A műszaki propagandának éppen ezért nagy figyelmet kell fordítania az ujitók és feltalálók eredményeinek fokozottabb ismeretetésére.

Az ujitómozgalmat a szakszervezetek az üzemi Szakszervezeti Ujitó Bizottságokon keresztül irányítják, szervezik és ellenőrzik.

Állami vonalon az Országos Találmányi Hivatal /OTH/ a "gazdaja", intézője az ujitók, feltalálók ügyeinek. Az OTH feladata az ujitásokkal és találmányokkal kapcsolatos rendeletek kidolgozása, az e-vi döntések meghozatala, a termelő üzemek stb. ujitómozgalmának segítése, az ujitások és találmányok ügyeinek ellenőrzése. Az ipari minisztériumok ujitási osztályai és az üzemek ujitási megbízottai az ujitási ügyek intézésének további szervei. Az OTH esetenként /nagyobb jelentőségű találmányok/ anyagilag is segíti a dolgozókat elképzeléseik megvalósításában.

Az OTH szervezeti felépítése

Az OTH⁺ állami főhatóság, melyet az elnök vezet.

Főbb szervezeti tagozódása

- I. A z O T H s z a b a d a l m i o s z t á l y a i :
- a./ Szabadalmi előkészítő osztály;
 - b./ Gépipari osztály;
 - c./ Vegyipari osztály;
 - d./ Vegyesipari osztály.

⁺ Címe: Budapest V., Garibaldi u. 2. Tel.: 313-300.

Az osztályok foglalkoznak a bejelentett találmányok vizsgálataival. Azt nézik, hogy a bejelentett találmány - világviszonylatban - újdonságot jelent-e és hasznos-e a találmány. Az elbírálás után a döntést az OTH Iparjogvédelmi Tanácsa hozza.

- II. **K ö z g a z d a s á g i o s z t á l y .** Rendeltetése a találmányokkal kapcsolatos gazdasági feladatok elvégzése, a nagyjelentőségű találmányok realizálásának előkészítése.
- III. **M ű s z a k i F e j l e s z t é s i o s z t á l y .** Feladata a műszaki fejlesztés elősegítése. Gyakorlatilag figyelemmel kíséri /hazai- és világviszonylatban/ a fontosabb műszaki fejlesztési irányzatokat. Elvi és gyakorlati következtetéseket von le, azokat a termelő üzemek, kutatóintézetek stb. rendelkezésére bocsátja.
- IV. **U j j t á s i é s T a p a s z t a l a t o s e r e o s z t á l y .** Feladata a minisztériumok és termelő üzemek ujitási tevékenységének segítése, elvi irányítása, figyelemmel kísérése, ellenőrzése. Gondoskodik a nagyobb jelentőségű ujitások és találmányok eljuttatásáról egyik üzemből a másikba. A tapasztalatcsere szervezésénél együttműködik a szakszervezetekkel és ipari minisztériumokkal.
- V. **V é d j e g y o s z t á l y .** A magyar védjegyet itt jelentik be, bírálják el és tartják nyilván. Számon tartja a nemzetközi védjegyeket.
- VI. **J o g i o s z t á l y .** Az iparjogvédelemmel kapcsolatos rendeletek, törvénytervezetek előkészítését végzi. Az ujitó- és feltalálómozgalommal kapcsolatos elvi döntéseket kialakítja.

Az OTH kiadványai

Az OTH különböző kiadványai fontos szerepet töltenek be műszaki propagandánkban. A negyedévenként megjelenő **S z a b a d a l m i T á j é k o z t a t ó** kivonatosan ismerteti a közérdeklődésre számot tartó hazai- és külföldi szabadalmak leírását. Ezek az illusztrációkkal is magyarázott ismertetőik úgy vannak összeválogatva, hogy lehetőleg képet nyújtsanak a hazai- és a külföldi szabadalmakban tükröződő műszaki fejlődés helyzetéről, irányvonaláról. A Tájékoztatóban közölt referátumok a következő adatokat tartalmazzák:

- a./ a szabadalom általános adatai, és pedig lajstrom száma, a szabadalmat megadó ország, a szabadalmi osztály ill. csoportszám, a szabadalom címe, a szabadalom tulajdonosának neve és címe. A magyar szabadalmak a bejelentés időpontját, a külföldiek pedig a megjelenés, ill. a ki nyomtatás időpontját tartalmazzák.
- b./ A szabadalmi leírások szöveges része ismerteti az eddigi megoldások hiányosságait és ezzel szemben a közölt ta-

lálomány előnyeit. Ismerteti a közölt találmány lényegét, esetleg rajzát is.

- c./ A találmány rajzait úgy választják ki, hogy a találmányra legjellemzőbb ábrákat sorakoztatják fel, és ezekből a találmány megoldása egyértelműen felismerhető.

A Szabadalmi Tájékoztatóban közölt találmányok eredetije az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ Szabadalmi Tárában megtalálhatók.

Az OTH kiadásában jelenik meg havonta a **S z a b a d a l m i K ö z l ö n y** is.

A szabadalmak, valamint az ezekről tájékoztatást adó Szabadalmi Tájékoztató és a Szabadalmi Közlöny tanulmányozása azért lényeges feladat a műszaki ismeretek megszerzése szempontjából, mert sem a szakkönyvek, sem a folyóiratok nem nyújtanak annyira friss ismeretanyagot, mint a legújabb szabadalmak. A legújabb technikai megoldások ugyanis - éppen a szabadalom jellegüknél fogva - gyakorlatilag csak akkor láthatnak napvilágot, amikor már elnyerték a szabadalmi oltalmat. /Mint ismeretes a találmánynál minden előzetes publikáció szabadalomrontó tényezőként szerepel, ugyanis amelyik találmányt sajtóban vagy folyóiratban, egyáltalán nyomtatásban vagy más módon, a nyilvánossággal ismertették, már nem nyerhet szabadalmat/.

Az Ujítók Lapja

Az Ujítók Lapjának /Budapest V., Garibaldi u.2. Tel.: 115-012/ feladata, hogy az ujítók és feltalálók mozgalmának kérdéseivel, iparjogi problémákkal, műszaki és technikai újítások ismertetésével foglalkozzon. Az Ujítók Lapja közli a SZOT és a Minisztertanácsnak az ujítókra és feltalálókra vonatkozó rendelkezéseit - azokat magyarázza - közli az OTH elvi döntéseit. Az Ujítók Lapja az említettekben túlmenően a tapasztalatcsere érdekében ismerteti a legújabb hazai és külföldi ujításokat, találmányokat, az ujitási és találmányi ügyekkel kapcsolatos bírósági döntéseket. Foglalkozik a szocialista - vagy ezért a címért küzdő - brigádok életével, a szocialista munkaverseny problémáival. A lap Ujítók Fóruma című rovatában válaszol az ujítók kérdéseire stb.

Az Ujítók Lapja havonta kétszer jelenik meg /minden hó 10-én és 25-én/ 32-32 oldal terjedelemben.

A szabadalmak hasznosítása

Magyarországon szabadalmi oltalomban részesített találmányt az oltalom fennállása alatt csak a szabadalom tulajdonosának engedélyével lehet gyártani, forgalomba hozni, iparszerűleg vagy ipari berendezésként használni.

Magyarországon az oltalmi idő jelenleg 20 év. Ez az oltalom 20 év lejártá előtt is - a törvényben meghatározott okokból - megszűnhet. A szabadalom érvénye tekintetében az OTH-nál vezetett Országos Szabadalmi Lajstromból lehet tájékozódni, amelyet a hiva-

talos órák alatt /minden szerdán és pénteken/ bárki megtekinthet. Ha a szabadalom érvénye megszűnt, a találmány - a volt szabadalomtulajdonos engedélye nélkül - felhasználható.

Ha külföldi természetes vagy jogi személy Magyarországon a találmányra szabadalmat kapott, annak tárgyát csak a szabadalomtulajdonos, ill. a bejelentő engedélyével lehet használatba venni addig is, amíg a szabadalmazási eljárás folyamatban van. A használatbavétel szándékát a találmány tárgya szerint illetékes külkereskedelmi, vagy külkereskedelmi joggal felruházott egyéb állami vállalatnál, valamint a **L i c e n c i a T a l á l m á n y o k a t E r t é k e s í t ő V á l l a l a t n á l** kell bejelenteni abból a célból, hogy a külföldi szabadalomtulajdonossal vagy bejelentővel a kapcsolatot felvegye és a szükséges eljárásokat lefolytassa. Külföldön hatályban lévő szabadalom tárgyát Magyarországon a szabadalomtulajdonos engedélye nélkül lehet gyártani, forgalomba hozni, iparszerűleg vagy üzemi berendezésként használni, ha azt Magyarországon a szabadalmi oltalom elnyerésére nem jelentették be és a nemzetközi elsőbbségi határidő már lejárt. Ennek megállapítására az állami vállalatok és intézmények megbízást adhatnak a **D a n u b i a S z a b a d a l m i I r o d á n a k** /Budapest V., József nádor tér 10./ Az ilyen szabadalom tárgyát Magyarországon exportra is lehet gyártani, de a termék csak olyan országokban értékesíthető, amelyekben szabadalom-oltalomban nem részesült.

Magyarországon érvényben lévő szabadalmat engedély nélkül gyakorlatba venni szabadalom bitorlást jelent és ennek törvényes következményei vannak.

Az OTH Műszaki Fejlesztési Osztályának tevékenysége

A műszaki propaganda, ismeretterjesztés feladata, hogy a minisztériumokkal, vállalatokkal, termelőüzemekkel, kutató- és tervező intézetekkel, általában fizikai és műszaki dolgozókkal megismertesse a műszaki fejlődés legújabb hazai- és külföldi eredményeit stb. A műszaki ismeretek igen lényeges részét képezik a hazai- és külföldi találmányok. Ha valaki nem ismeri a hazai- és külföldi szabadalmakat, akkor könnyen kiteheti magát annak, hogy olyasmit talál fel, amit egyszer már mások feltaláltak. Az OTH Műszaki Fejlesztési Osztályának éppen az egyik feladata az, hogy vállalkozóinkat, intézményeinket, dolgozóinkat megkímélje - az új utak keresésénél - a meddő fáradságtól. Az említett osztály - külső szervek felkérésére - elvégzi a szükséges előzetes újdonságvizsgálatot, ezen túlmenően - a hazai- és külföldi szabadalmak tanulmányozása révén - javaslatot tesz egyes iparágak vagy gyártmányok fejlődési irányára.

Az OTH tevékenysége

az ujitások és találmányok tapasztalatcseréjénél

Az OTH az említett kiadványain kívül az ujitások és találmányok széleskörű elterjesztése érdekében sok másirányú tevékenységet is kifejt. A minisztériumokkal és szakszervezetekkel az OTH együttműködve vállalati, iparági és országos ujitási kiállításokat, tanácskozásokat stb. szervez. Ezek a megmozdulások rendszerint igen

jó fórumnak bizonyulnak az új munkamódszerek, új technológiák, új eljárások stb. propagálására, ismertetésére.

Az OTH Ujitási és Tapasztalatcsere Osztálya következetesen - a minisztériumokkal együttműködve - összegyűjti a jelentősebb újításokat és azokat eljuttatja egyik üzemből a másikba. A tapasztalatcsereének ez a módja már eddig is figyelemreméltó eredményekre vezetett. A tapasztalatcsere kérdése azonban ezzel az eljárással még véglegesen nincs megoldva.

A tapasztalatcsereének van egy olyan irányu megnyilvánulása is, amelyről ezideig úgy az állami, mint a mozgalmi területen még keveset beszéltek, s talán még kevesebbet tettek. Az ipari minisztériumoknak, iparigazgatóságoknak, vállalatoknak ugyanis nemcsak a konkrét műszaki eredményeiket, tapasztalataikat kell kicserélni, hanem a problémáikat is.

Az újítók és feltalálók mozgalmának területén - a mozgalom tervszerű irányítása érdekében - ezeket a problémákat a z u j i t á s i f e l a d a t t e r v e k alakjában hozzák nyilvánosságra. Ezeknek a feladatterveknek összegyűjtése és közreadása az OTH feladata. A minisztériumi iparigazgatóságok első ujitási feladatterv gyűjteményét - országos szinten első esetben - 1961 májusában adták ki. A műszaki propaganda egyik alapvető feladata, hogy ezekre az ujitási feladattervekre ráirányítsa a figyelmet. A feladattervek ugyanis lényegükben iparunk legkülönbözőbb területeinek "szűk keresztmetszeteit" foglalják magukban. Ezeknek feloldása, kiküszöbölése, iparunk további műszaki fejlesztése szempontjából elsődleges kérdésnek tekinthető.

Az OTH tevékenységének eredményességét azzal is lehet fokozni, ha a minisztériumok, intézmények, termelő vállalatok az eddiginél is fokozottabb mértékben veszik igénybe a Hivatal szolgáltatásait.

- . -

TOKÁR, P.: Das ungarische Landes-Erfindungsamt und die technische Propaganda.

Die Angelegenheiten der Neuerungen und Erfindungen werden in dem Landes-Erfindungsamt erledigt. Die verschiedenen Abteilungen des Amtes prüfen die Erfindungen und nehmen diese in Evidenz, sie bewerten wirtschaftlich die Neuerungen und Erfindungen, sie fördern die Einführung derselben und verfolgen diese mit Aufmerksamkeit und Kontrolle. Die Veröffentlichungen des Landes-Erfindungsamtes bieten über Patente, Erfindungen und Neuerungen Aufklärung und informieren über die wichtigeren Ereignisse der Neuerer-Bewegung und der technischen Entwicklung. Mit der Verwertung der ungarischen Erfindungen im Ausland befasst sich das Aussenhandelsunternehmen LICENCIA. Bezüglich der Verknüpfung der Aufgaben der Neuerer-Bewegung mit der technischen Entwicklung der Volkswirtschaft sind die Neuerungs-Aufgabenpläne von grosser Wichtigkeit, von welchen diejenigen von Landesbedeutung ebenfalls vom Landes-Erfindungsamt zusammengestellt werden.